

Programy realizované v rámci dotačních titulů Ministerstva spravedlnosti v oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů

Ministerstvo spravedlnosti vyhlášovalo na rok 2021 pět dotačních titulů, které spadají do oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů. Jedná se o **Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy, Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele, Program podpory práce s rodinami osob odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody, Prevence korupčního jednání I a Prevence korupčního jednání II.**

V rozpočtu kapitoly Ministerstva spravedlnosti na rok 2021 byly na tyto dotační tituly vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 9,5 mil. Kč.

1. Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy

Jedná se o probační programy ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Tyto programy svým obsahem reagují na konkrétní potřeby mladistvých v daném regionu a jejich cílem je snížení rizika opakování trestné činnosti. Jde o programy sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutické programy, programy zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiné vhodné programy k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvých, které směřují k tomu, aby se mladiství vyhnuli chování, které by bylo v rozporu se zákonem a vedly k podpoře vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi mladistvými delikventy a poškozenými. Programy jsou zaměřeny na mladistvé pachatele ve věku 15 – 18 let, nebo ve věku blízkém mladistvým. Některé z programů jsou zaměřeny na mladistvé pachatele trestných činů, kteří jsou experimentátory nebo uživatelé návykových látek. Cílem programů je zvýšení empatie, odpovědnosti za své jednání, rozvoj osobnostně soc. kompetencí, náhled na problematické chování.

Probační a resocializační programy jsou zaměřeny na dlouhodobou spolupráci s klientem a jsou realizovány individuální nebo skupinovou formou, mnohdy nabízí obě formy spolupráce. Pro úspěšné absolvování programu je potřeba absolvovat jeho povinné součásti. U některých programů je realizován outdoorový výjezd klientů, který podporuje integraci skupiny, rozvoj skupinové dynamiky, vytvoření stabilního a bezpečného prostředí. Další součástí programů je exkurze do věznice, která má sloužit k reflexi reality a možných následků problematického chování.

Vzhledem k náročnosti účasti v probačních a resocializačních programech je úspěchem, pokud se klient zúčastní povinného počtu setkání. Vždy v průběhu a na konci spolupráce s klientem je vyhodnocováno dosahování individuálních cílů.

Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a sociálně právní ochrany dětí. V současné době je v tomto dotačním titulu realizováno 9 projektů.

Na tento dotační titul byla na rok 2021 alokována částka 1,5 mil. Kč, aktuálně je realizováno 9 projektů.

2. Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé

Předmětem dotačního titulu je podpora poskytování probačních a resocializačních programů pro dospělé formou specifického a strukturovaného způsobu práce s pachatelem, jemuž byla podle § 48 odst. 4 písm. b), d) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, uložena přiměřená povinnost:

- podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku a převýchovy,
- podrobit se vhodným programům psychologického poradenství.

Do programu lze zařazovat také pachatele, kteří splňují vstupní podmínky poskytovatele programu, aniž by jim povinnost absolvovat program byla uložena soudem. Účast odsouzeného v programu lze dojednat s probačním úředníkem v rámci podmínek výkonu dohledu a absolvování programu zařadit do probačního plánu dohledu.

V případě realizace programu ve výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „VTOS“) lze účast odsouzeného v programu dohodnout s odborným pracovníkem Vězeňské služby ČR. Realizace tohoto programu musí začít v době nejméně 3 měsíce před plánovaným podmíněným propuštěním odsouzeného, případně před pevným výstupem z VTOS, a trvat po dobu nezbytnou pro adaptaci propuštěné osoby na svobodu, přičemž není nutné současné uložení probačního dohledu.

Účelem všech programů obecně je úspěšná resocializace klientů a jejich začlenění do společnosti, podpora procesu desistence (tj. ukončení kriminálního chování) a následné snížení recidivy. Do programů mohou být zařazeni dospělí pachatelé trestné činnosti (tedy od 18 let výše), včetně recidivistů.

Programy mohou být postaveny buď na individuální práci s klienty, nebo na skupinové práci s nimi, stejně jako na vhodné kombinaci skupinové a individuální práce; doplňkově mohou programy pracovat i s jinými subjekty (např. rodinní příslušníci). Forma programů je ambulantní, terénní či program kombinuje obě formy.

Cílovou skupinou mohou být pachatelé trestných činů v dopravě, pachatelé trestných činů vůči fyzickým osobám, pachatelé násilných trestných činů, pachatelé domácího a genderově podmíněného násilí, pachatelé ve VTOS, kteří se připravují na pevný výstup nebo na podmíněné propuštění.

Cílem programů je uvědomění si důsledků vlastního jednání a jeho dopad na osoby dotčené trestným činem, přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin, porozumění příčinám svého agresivního chování a rozpoznání spouštěčů tohoto chování, osvojení si způsobu konstruktivního zvládání své agrese, přijetí pozitivních způsobů jednání, přijetí rodičovské odpovědnosti a zvládání rizikových faktorů socializace.

Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb. V současné době je v tomto programu 9 žadatelů.

Na tento dotační titul byla na rok 2021 alokována částka 2 mil. Kč, aktuálně je v něm realizováno 9 projektů.

3. Program podpory práce s rodinami osob odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody

Cílem projektů v tomto dotačním titulu je pomoci odsouzeným ve VTOS udržovat vztahy s jejich rodinnými příslušníky a osobami blízkými. Projekty jsou realizovány jak ve věznici, při kontaktu neziskových organizací (dále jen „NNO“) s odsouzenými, tak mimo věznici, v rámci spolupráce NNO s jejich rodinnými příslušníky.

Předmětem aktivit je zajišťování práce s rodinami odsouzených ve VTOS, včetně ekonomické a provozní dotace kontaktů s rodinou; udržení, případně i posílení rodičovské role u osoby ve VTOS, která je rodičem; snižování nepříznivého dopadu věznění některého z rodičů na děti; podpora funkčních vztahů a rodinného zázemí uvězněných osob před nástupem, během výkonu a po propuštění z VTOS.

Dotaci je možné získat na následující činnosti:

- informační servis a poradenství,
- psychologická podpora,
- materiální a provozní podpora rodinám odsouzených,
- organizování společných aktivit odsouzených a jejich rodin,
- asistované návštěvy.

Na tento dotační titul byla na rok 2021 alokována částka 2 mil. Kč, aktuálně je v něm realizováno 8 projektů.

4. Prevence korupčního jednání I

Jedná se o prevenci korupčního jednání ve smyslu naplňování dlouhodobých priorit Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 – 2022.

Dotaci lze poskytnout na projekty **zaměřené na poradenství** v těchto oblastech:

- poradenství orgánům územně samosprávných celků a příspěvkovým organizacím územně samosprávných celků za účelem tvorby preventivních interních protikorupčních programů, vnitřních oznamovacích kanálů a etické infrastruktury,
- poskytování bezplatného právního poradenství v boji proti korupci.

Na tento dotační titul byla na rok 2021 alokovaná částka 2 mil. Kč, aktuálně je v něm realizováno 6 projektů.

5. Prevence korupčního jednání II

Jedná se o prevenci korupčního jednání ve smyslu naplňování dlouhodobých priorit Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 – 2022.

Dotaci lze poskytnout na projekty **zaměřené na širokou veřejnost** v těchto oblastech:

- seznamování veřejnosti s charakterem a projevy korupce a k posilování odmítavého postoje vůči korupčním praktikám prostřednictvím moderních komunikačních kanálů a kampaní,
- vzdělávání studentů středních škol v oblasti prevence korupčního jednání coby součásti rámcových vzdělávacích programů.

Na tento dotační titul byla na rok 2021 alokovaná částka 2 mil. Kč, aktuálně jsou v něm realizovány 4 projekty.